

СИЁСИЙ МАОРИФ ВА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ СИСТЕМАСИДА ЯНГИ УҚУВ ЙИЛИ БОШЛАНДИ

ҒОЯВИЙ ЧИНҚИШИШ МАКТАБИ

СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

Илгари газетамизда хабар қилингандек, область партия комитетида область идеология ходимлари активининг партия ва комсомол сиёсий маорифи, иқтисодий таълим системасида янги ўқув йилининг бошланишига бағишланган йиллиги бўлиб ўтди. Унда область партия комитетининг секретари А. М. Хужаев КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишлари янгида яхшилаш тўғрисида»ги қарори юзасидан партия таълимчиларининг вафалари тўғрисида доклад қилди.

Шу кунга газеталар «5 миллион тонна ўзбекистон пахтага тайёр!» деган йиллик сарлавҳалар билан чиққан эди. Бу республика, жумладан область партиячилари фидокорона меҳнатининг ушбу катта муваффақият партия таълимчиларининг кенг меҳнаткашлар орасида олиб борган таълимчиларининг, сиёсий-тарбиявий ишларининг ҳам натижасидир.

Эндиликда бутун республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг Мурожаатига жавобан беришдаги эр қадрамонликлари, юксак сиёсий онгликларини яна бир қарра намоён қилиб, 5 миллион 700 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини тизор қилди. Бу йилда янгида фидокорона ишларимизда.

Область партиячилари катта бир марраи эълоқлар: йиллик план бажарилади. Янги вақт ичиди улар юксак социалистик меҳнатчиларини ҳам бажарганликлар тўғрисида ома-Ватанга рапорт беришди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида Хисобот докладыда айтганидек, оммаи сиёсий тарбиялашда муваффақият қилган ишлар билан ўзгаришди. Коммунистик ғоявийлик билан, эътиқодлар ва амалий ишлар қишмасидир.

Партия ўз фаолиятида Лениннинг, давлат оммаини онглилиги билан қўллаш, деган қондаги таънади. Чиндан ҳам, давлат оммаи ҳамма нарсани билганида, ҳамма нарсга тўғрисида фикр юрғута олганида, ҳамма ишга олиш, равишда беш қўшанилиги кўчилири. Дохий кўрсатганидек, оммаини онглилиги ва активлигини тиймай олиш бориш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиш партиянинг ишларини негизи ва беш мазмун бўлиб келди. Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларининг асоси эса совет кишиларида илмий дунёқараши ва ғоявий эътиқодлигини, коммунистик идеаллар ва социалистик Ватанга меҳр-муҳаббат ҳамда сарфатини шакллантиришдан иборат бўлиб келди ва ҳозир ҳам шундай бўлиб қолмоқда.

Бу ишда партия маорифи ва иқтисодий таълим системаси жуда катта роль ўйнайди. Ҳозирги ўқув йили совет кишиларининг КПСС XXV съезди қарорларини, ўзининг беш йиллик топиришларини муваффақиятлар билан ушбу олиб бораётган қурашнинг ақилчилик босқичи даврига тўғри келди. У. В. И. Ленин таваллузидан 110 йилнинг ҳамда КПССнинг навбатдаги XXVI съездига тайёргарлик юзата келтирган юксак сиёсий ва меҳнат кўтарилишига вазирида ўтди. Янги ўқув йили КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларини янгида яхшилаш тўғрисида»ги қарорини бажаришда муҳим нарсга бўлади.

Бу йилда марксча-ленинча назария ҳамда ҳозирги босқичда КПСС сиёсийнинг туб проблемаларини ўрганишга биринчи даражада аҳамият берилади. Янги ўқув йилида «К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин социалистик революция ва пролетар интернационализм тўғрисида», «В. И. Ленин партия турмуши нормалари ва партиянинг раҳбарлик принциплари тўғрисида», «В. И. Ленин социалистик демократия тўғрисида», «В. И. Ленин коммунистик ахлоқ тўғрисида» проблемалари ўрганилади. Шунингдек, «Ривожланган социализм: назария ва амалиёт масалалари», «КПСС иқтисодий сиёсати», «КПСС аграр назарияси ва сиёсати», «Социалистик турмуш тарзи» янги курслари бўйича ашушлотлар ўтказилади. Иқтисодий таълим системаси тингловчиларини ҳам янги курсларини ўрганишга қиришадилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг ҳужалик механизмининг таъминлаштириш ва планлаштиришнинг яхшилаш тўғрисидаги қарорларини кенг ўрганиш янги ўқув йилининг муҳим ҳусусияти бўлади.

А. М. Хужаев ўз докладыда янги ўқув йилида, жумладан, коммунистик меҳнат мактаблари олдиди иқтисодий таълимни таъминлаштириш соҳасида турган ваифаларга батафсил тўхтади. Ана шу мактаблар ўз тингловчиларини иқтисодий билмлар негизлари

билан қуроллантирибгина қолмай, балки илгор таърибани кенг ёйишда, меҳнаткашлар куч-ғайратини мавжуд камчиликларини бартараф этишга сафарбар қилишда ёрдам бериши даркор.

Марксча-ленинча таълимни таъминлаштириш барча партия таълимчиларининг биринчи даражада ваифасидир. Кейинги йилларда улар пропаганда-дистлар составини мустаҳкамлашлар, ғоявий ва методик маҳоратини ошириш учун кўпгина ишларни амалга оширмоқдалар. Пропагандистларнинг ўз фаолиятлари сифати ва самарадорлиги учун масъулиятини ҳис қилишларини янгида ортиди. Масалан, ўтган йили Сегиз районини пропаганда-дистлар ўз тингловчиларига 2,5 мингта янги иқтисодий планларини, 3 мингдан ортиқ шахсий социалистик меҳнурини, 1,5 минг шахсий тежамкорлик етёларини ишлаб чиқишда ёрдам бердилар.

Шуниси қувончлики, пропаганда-дистлар илгор таъаббуслар ва таърибларини ёйишда активроқ қатнашадиган бўлиб қолдилар. Янги йил шахси коллективларида барча тингловчилар «Ора-мизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин» ватанпарварлик таъаббусини қўллаб-қувватладилар. Олмалида эса сиёсий ва иқтисодий таълим системасида шу-гулланувчи тингловчиларнинг 40 процентдан кўпроги илгор починларини қувватлаган ҳолда меҳнат қилмоқда. В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи тингловчиларининг эллик процентга яқини «Сифат беш йиллигига — ишчи гарантияси», «Ишчи таъаббусига — инженерлик мадади» ҳаракати-га қўшилдилар. Коммунистик меҳнат мактабларининг 75 минг тингловчиси бор. Шунларнинг 65 процентдан кўпроги «Меҳнатга коммунистик муносабат учун» ҳаракатининг қатнашчиси, 10 проценти рационализатордир.

Бироқ бир қатор жойларда «Пропагандист — беш йилликка» ҳаракатини ёйиш системаси пухта ишлаб чиқилмаган. Ўрта Чирчиқ, Бўна районларида пропаганда-дистлар шахсий иқтисодий планларини шунчаки расмий ушугина туздиладилар. Бу планларда сиёсий мактаблар ва семинарлар тингловчиларининг индивидуал ҳусусиятлари, коллектив олдиди турган ваифаларининг ўзига ҳослиги ҳисобга олинмайдилар. Янги ўқув йилига тайёргарлик давомида ҳам ана шу каби камчиликларга барҳам бериладилар.

КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларини янгида яхшилаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, область сиёсий маорифи унда ўқитилажак янги фанлар бўйича икки ҳафталик курслар ўтказилди. Уларда 2 мингдан ортиқ пропаганда-дист қайта тайёргарликдан ўтди.

Шаҳар ва район партия комитетларида пропаганда-дистлар билан машғулотлар уюштирилди. Бекобод, Янги йил шаҳар партия комитетлари, Ўзбекистон, Оқангарон район партия комитетлари, Тошкент шаҳрининг Октябрь, Ленин район партия комитетлари ҳузурида сиёсий маориф кабинетлари пропаганда-дистлар билан ҳаммаша ғажаму. Бу ерда пропаганда-дистлар билан семинар-семинарлар ўтказилди партия таълими системасининг ҳар бир звеносида машғулот ўтказадиган пропаганда-дистлар учун консултантлар уюштирилди.

Аммо, ҳамма шаҳар ва район партия комитетларида сиёсий маориф кабинетлари пропаганда-дист надрларга тўлақонли методик ва амалий ёрдам кўрсатмоқда, деб бўлмайдилар. Масалан, Бўна ва Оқангарон районларида методик кенгашлар амалда фаолият кўрсатмайдилар, пропаганда-дистларнинг семинарлари ахёна-ахёнда ўтказилайдилар.

КПСС Марказий Комитети қарориди пропаганда-дистнинг ишга энг муҳим партиянинг топириш, деб қараш зарурлиги кўрсатилган. Бу эса ҳар бир партия комитетининг пропаганда-дистларга алоҳида ғамхўрлик қилишни талаб этади. Бунда пропаганда-дистларини ҳозирги замоннинг энг муҳим масалалари ҳамда коллективнинг амалий фаолияти бўйича ахборотлар билан таъминлаб туришга, уларни «Пропагандист — беш йилликка» ҳаракатига жалб этишга, шахсий иқтисодий планлар бўйича кишиларни рабатлантиришга алоҳида аҳамият бериш даркор. Буларнинг ҳаммаси пропаганда-дистлар ишларининг сифатини, демакки, бутун сиёсий таълимнинг самарадорлигини анча оширадир.

Янги ўқув йили омма орасида олиб бориладиган таълимчилар ва сиёсий ишларини янгида қулайтиришга, партия комитетларининг меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги фаолиятини таъминлаштиришга ёрдамлаштириш даркор.

РЕВОЛЮЦИОН НАЗАРИЯ, ПАРТИЯ СИЁСАТИ СОҲАСИДАГИ БИЛИМЛАР СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ ЭЪТИҚОДИГА, КОММУНИЗМ УЧУН ЕТ ИДЕОЛОГИЯНИНГ ҲАР ҚАНДАИ КЎРИНИШЛАРИГА ҚАРШИ МАТОНАТЛИ ҚУРАШЧЕНИНГ ҲАЕТДАГИ АКТИВ ПОЗИЦИЯСИГА, РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМНИНГ АКТУАЛ ПРОБЛЕМАЛАРИНИ ҲАЛ ЭТИШ ЙЎЛИДАГИ ҲАРАКАТ ҚўЛЛАНМАСИГА АЙЛАНИШИ ЛОЗИМ.

(КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларини янгида яхшилаш тўғрисида»ги қароридан).

Жамиятимизнинг кучи, коммунистик қурилиш улуғвор ваифаларининг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жикатдан оммаини онглилиги, кишиларнинг меҳнат ва сиёсий активлиги орта боришига боллиқ. «Ҳар бир кишини юксак ижтимоий мақсадларга интиладиган, ғоявий эътиқодли, меҳнатга чинкам иқтисодий ҳисобга бўладиган қилиб тарбиялаш энг муҳим ваифаларининг биридир», — деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев «Улуғ Октябрь» ва инсоният тараққиёти, — деган докладыда. — Коммунизм учун қурашнинг жуда муҳим фронти мана шу йўлдан ўтади. Иқтисодий қурилишнинг бориши ҳам, мамлакатининг социалистик ривожланиши ҳам шу фронтидаги ғалабаларимизга тобора кўпроқ боллиқ бўлаверади».

Янги кишини тарбиялаш, коммунистлар ва меҳнаткашларнинг кенг оmmasида илмий дунёқараши, шакллантириш, уларнинг ғоявий-сиёсий жикатдан чинқилиришда партия ва комсомол сиёсий маорифи, иқтисодий таълим системасининг роли каттадир. Шунинг учун ҳам коммунистлар ва партиясиз активларнинг марксча-ленинча таълим самарадорлиги масаласи бугунги кунда гойа муҳим аҳамият касб этмоқда.

Бугун партия ва комсомол сиёсий маорифи ҳамда иқтисодий таълим системасида, янги ўқув йили бошланади. Бу чин маънодаги ленинча сиёсий ўқув йилидир. Чунки у совет кишилари улуғ дохийлик В. И. Ленин тугилган кунининг 110 йиллигини ва ленинчи Коммунистик партияимизнинг шонли XXVI съездини муносабат қилиб олиш, ўзининг беш йиллигини тўғрисида янги ва ўнмаган беш йиллик — марксча-ленинча таълимнинг илгари эълолаш учун эр кўтаришчи руҳ билан меҳнат қилмайдиган бунда даража бошланмоқда. Зотан машғулотларнинг «Ленинизм-давримизнинг революцион байроғи» мазмунини ўрганиш билан бошланади, ўқув йили «Ленин иши яшамокда» ва ғалаба қилмоқда» мазмун

Бундан ташқари, район партия комитети қошида 10 та партия-ҳужалик активи мактаби ташкил этилди. Бу мактабларда 300 дан ортиқ раҳбар ходим ва мутахассислар ўқийди.

Янги ўқув йилида бошланғич сиёсий мактабларда В. И. Лениннинг биографияси, «Ри-вожланган социализм Конституцияси», «КПССнинг ички ва ташқи сиёсати масалалари» курслари ўрганилади. Марксча-ленинчи асослари мактаблари тингловчилари «КПСС тарихи», «Сиёсий иқтисоди», «Фалсафа билимлари асослари», «Илмий коммунизм» қурали билан биргаликда «Дунени ўзгартирувчи таълим» янги курсини ўрганадилар. Илмий-тедиқот излаш ме-

УҚИТУВЧИЛАР малакасини ошириш марказий институтда ёш авлод мураббийларининг ғоявий чинқилишлари тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилинмоқда. Бу ерда ўқитувчилар ўзлари ўқитаётган фан предметларига оид адабиётлар билан бир қаторда сиёсий адабиёт янгиликлари билан ҳам танишишлари учун имконият яратилган.

Суратда: бир группа тингловчилар янги адабиётлар қўйилган стена олдиди.

ҲАММА НАРСА МУҲАЙЁ

Чилонзор районидидаги 153-трестнинг жамоатчилик асосида ишлайдиган сиёсий маориф кабинети мудири И. Д. БОЧКАРЕВ:

КАБИНЕТИМИЗ пропаганда-дистлар, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар, идеология ходимларининг назарий ва амалий таълим оладиган марказига айланди. Фақат ўтган ўқув йилининг ўзидида пропаганда-дистлар учун 7 марта семинар ўтказилиб, унда назарий масалаларга эътибор берилади, партия комсомол ўқув ва иқтисодий таълимнинг методик масалалари юзасидан таъриблар аламинидилар.

Пропагандистлар ва оғзаки сиёсий агитация ходимлари учун кабинет қошида информация ахборот маркази ташкил қилинган бўлиб, унда идеология ходимларининг трест бўйича ойлик, квартал ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши ва бошқа маҳаллий маълумотлар ўз ифодасини топан. Машғулотлар қизиқарли, жонли ўтишда ўқув курслари темаларини ўрганиш юзасидан тайёргарлик «Бизнинг тавсияларимиз», «Пропагандистларга ёрдам» каби методика бурчалари муҳим роль ўйнамоқда.

Ўзбекистон металлургия заводи халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш пехини жамоатчиликка асосланган сиёсий маориф кабинети мудири Л. Я. ГРИДНЕВА:

ГАРЧИ кабинетимиз икки йилдан бери ишлайётган бўлса-да, методик кенгаш аъзоларидан В. И. Киряков, В. Ф. Гребнев, В. Л. Кучель, Л. П. Хархалалар таъаббуси билан предметлар

бўйича ўқув планлари, тавсия этиладиган қўшимча адабиётлар ва информация картотекалар, газета ва журналларда бериладиган темаларни ўрганиш юзасидан тавсиялар тўпланмоқда. Айниқса, лекторлар, пропаганда-дистлар ўтказадиган сўхбатлар тематикаси ва тегишли материаллар системали бериб борилади. Кабинетимиз ҳамма вақт идеология ходимлари билан таъжум. Бу ерда уларга керакли ёрдам берилади.

Ўзбекистон химия саноати қошидаги қадқолаш, ушаконда жинҳозлаш конструктор бироиси сиёсий маориф кабинетининг мудири Г. Н. ЦВЕТКОВА:

ИҚТИСОДИЙ таълимга 320 дан ортиқ киши жалб этилган бўлиб, машғулотларда амалий топиришларини бажаришга эътибор бериладиган тингловчилар масъулиятини оширадилар. Тингловчилар индивидуал қобилиятларини ҳисобга олиб, тефратлар тоатикаси тавсия этилади ва муҳокама қилинади. Бу иқтисодий ўқувга қизиқилиш оширишга қўлайли, балки тингловчиларини биринчи манбалар ва ҳужжатларни устида мустақил ишлашга ўргатади.

Айни вақтда КПСС Марказий Комитетининг «Идеология, сиёсий-тарбиявий ишларини янгида яхшилаш тўғрисида»ги қароридан келиб чиқиб, пропаганда-дистлар тингловчиларга алоҳида аҳамият берилади, улар керакли адабиётлар, тавсияномалар, кўргазмалар қуроллар билан таъминланади. Буларнинг ҳаммаси ўқув йилини кўнглидагидек бошлаш имконини берди.

Осиё машина синаш станцияси (САМИС) бошланғич партия таълимчиларида партия сиёсий маорифи ва иқтисодий таълим системаси янги ўқув йилига ҳар томонлама пухта ҳозирлик қилинди. Бу ҳужалик ва мутасалларда деярли барча коммунист ва партиясиз активлар партия ўқув ва иқтисодий таълимга жалб этилди, пропаганда-дистлар ва тингловчилар зарур методик қўлланмалар ҳамда дерсликлар билан таъминландилар.

Ўтган ўқув йилида пропаганда-дистлар сиёсий ва иқтисодий ўқувни беш йиллик топиришларини бажариш учун кураш ваифаси билан боллаб олиб бориладилар. Қўнчилиқ пропаганда-дистлар москваликларнинг мамлакатимиз бўйлаб кенг қанот ёлган «Пропагандистнинг билим ва маҳорати — беш йилликка» деган ватанпарварлик ҳаракатига қўшилиб, иқтисодий план асосида ишладилар, муқобил планларини ишлаб чиқиш ва бажаришда фаол қатнашдилар. Район партия комитети бу ҳаракатини янгида янги олириш таъдирларини белгилади. Х. Турсунқулов номли колхоз пропаганда-дист И. Рашидов, САМИС пропаганда-дист Р. Хидралиев, Ленин номли колхоз пропаганда-дист Ж. Абдулқасимов, Куйи Бўзус ГЭСлар каскади пропаганда-дист Б. Клеменов, САИЭЗ пропаганда-дист В. Сергеев ва бошқа моҳир пропаганда-дистларнинг шахсий иқтисодий планларида ўқув жараёнини таъминлаштириш, тингловчиларнинг меҳнат ва сиёсий активлигини ўз маҳорат ва таърибасини оширишга қаратилган муҳим таъдирлар кўзда тутилган. Биз бундай моҳир пропаганда-дистларнинг иш таърибасини барча пропаганда-дистлар ўртасида кенг ёйимиз.

А. ЛАТИПОВ, Ўзбекистон КП Янгиқул район комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири.

ИЖОДИЙ ПЛАН АСОСИДА

Заводимиз партия комитети пропаганда-дистлари ҳамма ғамхўрлик қилиб, уларнинг баракали фаолиятини учун етарли шарт-шароит яратмоқда. Айниқса, пропаганда-дистларни тайлаш ва тарбиялаш, улар шин сифатини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқда.

Ҳозир заводимизда партия, комсомол сиёсий маорифида 41 пропаганда-дист, иқтисодий таълим системасида 38 пропаганда-дист фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 92 проценти олий маълумотли бўлиб, кўпчилиги беш мутахассислар, корхона раҳбар-

лари, бўлим ва цех бошлиқларидилар. Ҳар уч йилда бир марта иқтисодий таълим системасини пропаганда-дистлар ўқувини ташкил қилишнинг пропаганда-дистлар ғоявий назарий-сависли, методик маҳоратининг таъминлашувиди муҳим роль ўйнамоқда.

Заводимиз пропаганда-дистлари 1976 йилда «Пропагандист — беш йилликка» таъаббусига қўшилдилар. Ҳар йили шахсий иқтисодий план асосида ишловчи пропаганда-дистлар фаолиятига ажуи ясалди. Ҳозир пропаганда-дистларнинг 95 проценти

ани шундай план асосида ишлаймоқда. Пропагандист иқтисодий таълим тизимида сиёсий маориф кенгаши қошидаги методик кенгаши аъзолари — Т. Ш. Бикинцев, В. С. Стародубов, партия комитети секретарининг ўринбосари Н. И. Волягина ва бошқалар янгида ёрдам бермоқдалар. Ўқув программаси мазмунини самарали ўрганиш йўллари ишлаб чиқилди. Пропагандистларга ишлаб чиқилган новаторлари таърибасини ўргатиш, назарий ва амалий конференциялар, тингловчиларнинг амалий ва иж-

тимой фаолияти билан яқиндан танишув мақсадида улар иш жойига бориш, ўқув давомида раҳбарлар, мураббийлар, рационализаторлар ҳисоботини эшитиш, шунингдек, кўргазмалар қуроллар, техника воситаларини фойдаланиш ва бошқа масалаларга доир йўл-йўриқлар кўрсатилмоқда. Мақсад шунки, қўлланиладиган барча усул ва воситалар тингловчиларнинг марксча-ленинча назарияни ҳаёт билан яқиндан алоқадор ҳолда чуқур ўрганишларига қўмак бериши.

Завод партия комитети иқтисодий таълим тингловчиларга иқтисодий асосланган социалистик мажбурийлар, шахсий муқобил планларини ишлаб чиқиш методикасида доир семинарлар ўтказиб туради.

Одатда, пропаганда-дистлар иқтисодий планларини бир ёки икки йиллик муддатга туздилар. Албатта, план тузишдан олдин прапагандистлар мактаб ёки семинар тингловчилари олдиди турган ваифалар билан танишадилар. Ишлаб чиқариш раҳбарлари ва планлаштириш бўлими, цех бошлиқлари билан учрашадилар.

Иқтисодий иқтисодий план асосида ишловчи пропаганда-дистларнинг «юмалоқ стол» даврасидаги сўхбатлари ҳам

ҳам

